

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานโภชนาการระดับประเทศ สู่ระดับพื้นที่
ระหว่างวันที่ 13 – 15 ธันวาคม พ.ศ. 2566 ณ สยามดาชา เขาใหญ่ รีสอร์ท จังหวัดปราจีนบุรี

ประธานการประชุม: ดร.พญ.สายพิน โขติวิเชียร ผู้อำนวยการสำนักโภชนาการ

ผู้เข้าร่วมประชุม: ประกอบด้วยคณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่ปรึกษาสำนักโภชนาการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาหารและโภชนาการ บุคลากรสำนักโภชนาการ นักวิชาการที่รับผิดชอบงานโภชนาการของศูนย์อนามัยที่ 1-12 สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ จำนวนทั้งหมด 126 คน

วัตถุประสงค์:

1. เพื่อสื่อสารและถ่ายทอดนโยบายกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และทิศทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านโภชนาการแห่งชาติ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570) นำไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อถอดบทเรียนงานโภชนาการในประเทศไทยให้บุคลากรสำนักโภชนาการ และบุคลากรหน่วยงานส่วนภูมิภาค รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกัน

สาระสำคัญการประชุม:

วันที่ 13 ธันวาคม 2566

1. กรอบการขับเคลื่อนงานส่งเสริมโภชนาการตามนโยบายกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักโภชนาการ กำหนดทิศทางการดำเนินงานตามนโยบายกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมุ่งเน้นส่งเสริมสุขภาพและด้านโภชนาการทุกกลุ่มวัย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านโภชนาการแห่งชาติ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ 9 เป้าประสงค์ 32 ตัวชี้วัด 36 โครงการสำคัญ **เพื่อเป้าหมายสูงสุด:** ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีภาวะโภชนาการดี สามารถดูแลตนเอง ด้านอาหารและโภชนาการ ได้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพ และกำหนด**วิสัยทัศน์ของแผน:** ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีความรอบรู้ด้านอาหารและโภชนาการ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีภาวะ โภชนาการที่ดีอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลักกรมอนามัย 4 ด้าน ดังนี้

1. Partnership ส่งเสริมภาคีเครือข่ายเข้มแข็ง โดยยกระดับการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภายใต้เป้าหมายเดียวกัน มีระบบเฝ้าระวังด้านโภชนาการ (Nutrition Surveillance) วิเคราะห์ สังเคราะห์สถานการณ์สุขภาพ (Assessment) ซึ่งไปบบาททหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงยกระดับความร่วมมือทุกภาคีเครือข่ายทุกระดับ

2. PP Excellence on Nutrition ยกระดับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ ผลักดันแนวทางการให้บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ด้วยบริการยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กและกรดโฟลิก แก่หญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 13 – 45 ปี ทุกสิทธิการรักษา ในรายการ Fee เพื่อส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ เป็นต้น

3. Environmental Health จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีภาวะโภชนาการดี สร้าง Wellness Community กินดีอยู่ดีเพิ่มมูลค่าชุมชน Safety Tourism ยกระดับความปลอดภัยสถานประกอบการ สร้างชุมชนที่เป็นมิตรกับประชาชนทุกกลุ่มวัยในการเข้าถึงอาหารเพื่อสุขภาพ

4. Health Literacy สร้างสังคมรอบรู้สุขภาพทุกช่วงวัย สร้างสังคมไทยรอบรู้และสื่อสารสุขภาพ พัฒนาเครือข่าย องค์กร ชุมชนรอบรู้ด้าน รวมถึงส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วย Digital Literacy

2. ขี้แจงประเด็นงานส่งเสริมโภชนาการตามกลุ่มวัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.1 กลุ่มส่งเสริมโภชนาการสตรีและเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย โครงการสำคัญ ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโตสู่การลดปัญหาทุพโภชนาการ เพื่อเด็กปฐมวัยไทย เจริญเติบโตเต็มศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัยไทยภายใต้
2. สภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการเข้าถึงอาหาร ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ในการยุติปัญหาภาวะทุพโภชนาการตามเป้าหมายของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs 2) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัยไทย ผ่านกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่โดยมีชุมชนเป็นฐาน (Community-Based)
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้มีความรู้และทักษะการปฏิบัติด้านการส่งเสริมโภชนาการ และการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยไทย

กิจกรรมสำคัญ

- ขับเคลื่อนพลังชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาและต่อยอดงานส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโต ของเด็กปฐมวัยไทย ผ่านกลไกตำบลมหัศจรรย์ 1,000 วัน Plus สู่ 2,500 วัน ระดับพื้นที่
 - ร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กปฐมวัยไทยในพื้นที่นำร่อง ผ่านความร่วมมือการพัฒนาเด็กปฐมวัยเชิงพื้นที่ โดยมีชุมชนเป็นฐาน
 - พัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนความรู้และทักษะการปฏิบัติด้านการส่งเสริมโภชนาการและการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย สำหรับบุคลากรสาธารณสุขและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อฟื้นฟูความรู้ถอดถอยและรองรับการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินในอนาคต ให้กับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก
- 2) โครงการสื่อสารข้อแนะนำการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ดี (Food Based Dietary Guidelines) สำหรับหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0-5 ปี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสื่อสารธงโภชนาการ คำแนะนำการบริโภคอาหารใน 1 วัน ข้อปฏิบัติการกินกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0-5 ปี ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย
2. พัฒนานองค์ความรู้ ทักษะด้านการส่งเสริมโภชนาการในประเด็นข้อปฏิบัติการกินและปริมาณอาหารที่แนะนำใน 1 วัน ตามธงโภชนาการ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0 - 5 ปี ให้แก่บุคลากรสาธารณสุข และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมสำคัญ

- การสื่อสารธงโภชนาการ คำแนะนำการบริโภคอาหารใน 1 วัน ข้อปฏิบัติการกิน กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 0-5 ปี
 - การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนานองค์ความรู้ ทักษะด้านการส่งเสริมโภชนาการในประเด็นข้อปฏิบัติการกินและปริมาณอาหารที่แนะนำใน 1 วันตามธงโภชนาการ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0-5 ปี ให้แก่บุคลากรสาธารณสุข และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
 - กำกับ ติดตามการใช้ชุดความรู้ สำหรับหญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กอายุ 0-5 ปี และชุดความรู้ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข
- 3) โครงการผลของมาตรฐานการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ชุดใหม่ ในหญิงไทยต่อผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ของมาตรฐานหญิงไทยชุดใหม่แยกตามภาวะโภชนาการก่อนตั้งครรภ์ต่อภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอดก่อนกำหนด และน้ำหนักแรกเกิดของทารก

2. เพื่อศึกษาการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ของมาตรฐาน IOM แยกตามภาวะโภชนาการก่อนตั้งครรภ์ต่อภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอดก่อนกำหนด และน้ำหนักแรกเกิดของทารก
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ของมาตรฐานหญิงไทยชุดใหม่กับมาตรฐาน IOM ต่อภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอดก่อนกำหนด และ น้ำหนักแรกเกิดของทารก

กิจกรรมสำคัญ

- การคัดลอกข้อมูลโดยบุคลากรสาธารณสุขเพื่อคัดลอกข้อมูลจากระบบรายงาน 43 แฟ้ม พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลตามเกณฑ์การคัดเข้า/คัดออกจากโครงการ
- การวิเคราะห์ข้อมูลการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
- จัดทำรายงานผลของมาตรฐานการเพิ่มน้ำหนักขณะตั้งครรภ์ชุดใหม่ในหญิงไทยต่อผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์

2.2 กลุ่มส่งเสริมโภชนาการวัยเรียนและวัยรุ่น ประกอบด้วย ดังนี้

กิจกรรมสำคัญ

- เฝ้าระวังภาวะโภชนาการในเด็กวัยเรียนและวัยรุ่น
- พัฒนาศักยภาพครูในโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขอนามัยเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.)
- ขยายผลหลักสูตรการจัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา (สำหรับครู)
- พัฒนาศักยภาพผู้จัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา (สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข)
- พัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบจัดอาหารกลางวันและการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการและสุขภาพนักเรียน (สังกัด สพฐ.)
- พัฒนาแนวทางการจัดการเด็กที่มีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนในสถานศึกษาและระบบบริการสุขภาพ (Pilot study)
- ติดตามการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การใช้ Thai School Lunch จัดอาหารกลางวัน และโรงเรียนต้นแบบโภชนาการ
- สื่อสารเพื่อสร้างความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ด้านโภชนาการ ได้แก่ วันเด็ก วันดีมนมโลก วันไข่โลก เป็นต้น

2.3 กลุ่มส่งเสริมโภชนาการวัยทำงานและสูงอายุ

กิจกรรมสำคัญ

1. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงอาหารที่ดีต่อสุขภาพ
 - การขับเคลื่อนเมนูสุขภาพและการขับเคลื่อนนโยบายหวานน้อยสั่งได้ร่วมกับ Food Delivery บริษัท Lineman Wongnai
 - การขับเคลื่อนประชุมได้ผล คนได้สุขภาพ (Healthy Canteen) โดยมีการจัดอาหารกลางวันเพื่อสุขภาพ การจัดอาหารว่างเพื่อสุขภาพ (Healthy Break) และยืดเหยียดร่างกาย เพื่อผ่อนคลายความเครียดระหว่างการประชุม
 - พัฒนาโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health เพื่อประเมินภาวะโภชนาการ และสามารถคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ
2. การขับเคลื่อนงานแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness Plan) องค์ประกอบที่ 2 เรื่องโภชนาการ ใน BlueBlock application โดยมีการประเมินโภชนาการ ประเมินพฤติกรรมมารกิน
3. การจัดทำคู่มือส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการผู้สูงอายุ
4. การขับเคลื่อนงานส่งเสริมโภชนาการสำหรับพระสงฆ์ ได้แก่ อบรมหลักสูตรโภชนาการสำหรับพระภิกษุสามเณร

2.4 กลุ่มส่งเสริมโภชนาการวิตามินและแร่ธาตุ

1) โครงการควบคุมและป้องกันโรคภาวะโลหิตจาง

กิจกรรมสำคัญ

- ขยายผลจำนวนสถานประกอบการชาวไทยแก้มแดง ภายใต้โครงการบูรณาการสร้างพลเมืองอาหาร ขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริโภคอาหารอย่างสมดุล ปี 2566 – 2567 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- ผลักดันแนวทางการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับ สปสช. ด้วย บริการยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กและกรดโฟลิก แก่หญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 13 – 45 ปี ทุกสิทธิการรักษา ในรายการ Fee schedule แบบเหมาจ่าย 80 บาท/คน/ปี รวมทั้งทำหนังสือจากกรมอนามัยถึง สปสช. เพื่อชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมถึงเงื่อนไขการได้รับยา
- กิจกรรมณรงค์สาวไทยแก้มแดง เดือนกุมภาพันธ์ 2567 โดยจัดเวทีเชิดชูเกียรติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สาวไทยแก้มแดงในสถานประกอบการต้นแบบ ของปีงบประมาณ 2566

2) โครงการควบคุมและป้องกันโรคไอโอดีน

กิจกรรมสำคัญ

- ขับเคลื่อนการควบคุมป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนสู่ความยั่งยืน ดำเนินการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยได้ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการควบคุมป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน ทั้ง 4 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ คณะอนุกรรมการทบทวนการเสริมไอโอดีนในเกลือและผลิตภัณฑ์ต่างๆ คณะอนุกรรมการจัดระบบเฝ้าระวังและติดตามการขาดสารไอโอดีนในกลุ่มเสี่ยง และคณะอนุกรรมการสื่อสารสู่สาธารณะและผลักดันนโยบายสาธารณะ
- เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโรคขาดสารไอโอดีน ในเด็กอายุ 3-5 ปี และผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลในรูปแบบ Cyclic monitoring system ปี 2566 - 2568 และเฝ้าระวังระดับไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ต่อเนื่องทุกปี
- รณรงค์วันไอโอดีนแห่งชาติ เพื่อกระตุ้น สร้างกระแส สร้างความตระหนักให้กับประชาชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

2.5 กลุ่มวิจัยอาหารเพื่อโภชนาการ

กิจกรรมสำคัญ

- พัฒนาและจัดทำข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการของอาหารในรูปแบบระบบสืบค้นออนไลน์
- บริการตรวจวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการและจัดทำฉลากโภชนาการ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 182) พ.ศ. 2541 เรื่อง ฉลากโภชนาการ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 374) พ.ศ. 2559 เรื่องอาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมันและโซเดียมแบบจีดีเอ เพื่อให้ผู้บริโภค วางแผนเลือกซื้อและบริโภคอาหารได้เหมาะสมกับภาวะโภชนาการของตนเอง ตลอดจนคุ้มครองผู้บริโภคจากการกล่าวอ้างทางโภชนาการ (Nutrition claim)

วันที่ 14 ธันวาคม 2566

3. ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานโภชนาการ มุมมองจากอดีตสู่เส้นทางอนาคต

ความคาดหวังในการพัฒนางานควรให้ความสำคัญ ดังนี้ 1) ปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันและอนาคต 2) ยกกระดับขีดความสามารถ มาตรฐานบริการ และวิชาการ ในระดับชาติและนานาชาติ 3) มีความพร้อม และทัศนคติทางเชิงบูรณาการ และแสวงหาภาคีเครือข่าย และ 4)

สรรหา รักษา พัฒนา เสริมความก้าวหน้าบุคลากร มีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน อยู่ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการ
ทำงาน และรักองค์กร

หลักการในการปฏิบัติงานให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ดังนี้

1. **แนวคิด** ให้เชื่อมโยงตามประเด็น สั้น กระชับ ได้ใจความ
2. **ระดมความคิด** คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. **ผลผลิต** นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ และมีการประเมินติดตามผล
4. **คนเรียนรู้** ฝึกปฏิบัติเรียนรู้ คิดให้เป็นระบบรอบด้าน
5. **ผู้นำ** ผู้นำรอบด้านตามบริบทองค์กร มีวิสัยทัศน์ จัดการ ประสานใจบุคลากรในองค์กร
6. **ล้ำสมัย** มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีในการสื่อสาร

4. พัฒนาระบบการคิดอย่างเป็นระบบด้วย Growth Mindset

Mindset คือ กรอบแนวคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติที่จะชี้นำพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้น mindset จะส่งผล
ต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานได้ส่วน Growthคือการเติบโต นอกจากนี้ Dr. Carol S. Dweck ให้ความหมายว่า
Growth Mindset “เป็นกรอบแนวคิดแบบเติบโต ที่เชื่อมั่นว่า ความรู้ ทักษะและความสามารถของตนเอง สามารถ
พัฒนาได้ โดยผ่านการเรียนรู้และความเพียร ในการฝึกฝน”

อัตลักษณ์ 9 ประการสำหรับคนที่มี Growth Mindset (GM)

1. มีความเชื่อมั่นว่า...ความสามารถเกิดจากความพยายาม ทำให้เก่งขึ้นได้เมื่อมีความพยายามมากขึ้น
2. มองความล้มเหลวเป็นความท้าทาย มองความท้าทายเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง จนทำให้อยาก
เรียนรู้ ขวนขวายสู่ความสำเร็จ
3. เป็นคนที่มีความสุขกับการเรียนรู้จากปัญหาและกระหายที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ
4. เป็นคนที่มีความเพียรสูง ต่อการแก้ปัญหา คิดอยู่เสมอว่า...ไม่มีอะไรอยู่เหนือความพยายามและความ
ตั้งใจ
5. จะมีความเชื่อมั่นสูงกว่าตนเองได้ทุ่มเทเวลา และความเพียรในการฝึกและแก้ไข pain point
แล้วกำลังจะก้าวข้ามมันไปได้ตามที่ตั้งใจเอาไว้
6. เป็นคนที่มีความสุข กับการมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ พึงพอใจกับนวัตกรรมที่ตนเองรังสรรค์
7. เป็นคนที่มีจะไม่ยึดติดกับผลลัพธ์ของงานสักเท่าไร แต่เขากลับมีความเชื่อว่า...แม้ผลลัพธ์จะออกมา
อย่างไร ก็จะไปเป็นบทเรียนสู่การพัฒนาตนเองได้อยู่เสมอ
8. เป็นคนที่มีชุดความคิดที่ทำให้ก้าวหน้าและมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว
9. เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองเสมอ

Growth Mindset เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขประตูเปิดอ้า แล้วก้าวไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ในที่สุด
องค์กรนั้น...ไม่ได้เพียงอยู่รอดแต่องค์กรนั้นจะรุ่งเรืองแบบก้าวกระโดดและพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน เหนือสิ่งอื่น
ใด และคนในองค์กรทำงานอย่างมีความสุข

5. สรุปรายการแบ่งกลุ่มย่อยถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานส่งเสริมโภชนาการระดับพื้นที่ตามนโยบายกรมอนามัย
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

กลุ่มที่ 1 Partnership ส่งเสริมภาคีเครือข่ายเข้มแข็ง		
สิ่งที่มีอยู่	ช่องว่างและแนวทางพัฒนา	สิ่งที่คาดหวัง
<p>มีภาคีเครือข่ายเข้มแข็ง</p> <p>1. ด้านสุขภาพ (Health Sectors) กรมอนามัย สสจ./สสอ รพศ./รพช./รพสต. หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สคร. ศูนย์สุขภาพจิต สบส.</p> <p>2. Non-Health Sectors</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล - กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา - มหาวิทยาลัย - เครือข่ายชมรมผู้ประกอบการ - สวัสดิการคุ้มครองแรงงาน อุตสาหกรรมจังหวัด/ภาค ประกันสังคม - Setting เช่น สถานประกอบการ บริษัทเอกชน โรงเรียน วัด ร้านค้าสะดวกซื้อ - Food delivery 	<p>ช่องว่าง</p> <p>1. ขาดความเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย - ความเชื่อมโยงของงานและข้อมูล - ขาดความเชื่อมโยงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อนงานร่วมกัน - ขาดระบบสนับสนุน <p>2. การประสานงานล่าช้า และไม่เห็นความสำคัญการดำเนินงานด้านโภชนาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประสานงาน การติดต่อสื่อสารการทำงานเป็นทีม - การให้ความร่วมมือ - รพสต. ถ่างไอนไปทำให้การประสานงานล่าช้า - เครือข่ายไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงาน <p>3. ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน มีหลายแอปพลิเคชัน</p> <p>แนวทางพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายการดำเนินงานต้องชัดเจน และมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน 2. สร้างความร่วมมือและสื่อสารให้เห็นถึงความสำคัญการดำเนินงานโภชนาการ 3. ผลักดันแรงสนับสนุนทางสังคม มอบป้ายร้านเมนูสุขภาพ 4. บูรณาการงาน รวมทั้งแอปพลิเคชัน 	<p>1. ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้งมีมาตรการดำเนินงาน และกระบวนการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมเชิงนโยบาย - กระบวนการประเมินผล - ต้องการความร่วมมือร่วมใจทำงานเป็นทีม - ต้องการความชัดเจน <p>2. ผลักดันให้เกิดเมนูสุขภาพในร้านสะดวกซื้อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ - เครือข่ายเอกชนเข้าร่วมขับเคลื่อนงาน เช่น สถานประกอบการ ร้านอาหาร CPF food delivery (Food panda, Grab food) - ความร่วมมือกับผู้ประกอบการ <p>3. สร้างความรอบรู้ด้านอาหารและโภชนาการ ให้กับประชาชนทุกกลุ่มวัย รวมทั้งผู้ดูแล ครู ผู้ปกครอง ในด้านการดูแลสุขภาพการเฝ้าระวัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกันส่งเสริมให้เด็กได้รับการดูแลแบบเต็มศักยภาพ เพื่อพร้อมเรียนรู้ - ความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดูแล เฝ้าระวัง อาหารและโภชนาการของวัยเรียน สำหรับครู ผู้ปกครอง ชุมชน

กลุ่ม 2 PP Excellence on Nutrition (ระบบสุขภาพ)		
สิ่งที่มีอยู่	ช่องว่างและแนวทางพัฒนา	สิ่งที่คาดหวัง
1. กลุ่มแม่และเด็ก - การได้รับยาไตรเฟอ์ดิน - การติดตามการได้รับและการกินยาเม็ดเสริมไอโอดีน	ช่องว่าง - ประชาชนเข้าถึงสิทธิได้น้อย ไม่รู้ต้องรับยาที่ไหน แนวทางพัฒนา - การเข้าถึงชุดสิทธิประโยชน์ (ประชาสัมพันธ) - หา Influencer/Soft Power - เครื่องมือสื่อการสอน สื่อสิ่งพิมพ์	1. ANC คุณภาพ 2. ส่งเสริมการกินนมแม่ และจัดอาหารตามวัย 3. การจัดการอาหารและโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (0 - 5 ปี) 4. ฝ้าระวังการเจริญเติบโตภาวะโภชนาการ
2. วัยเรียนวัยรุ่น - บริการคัดกรองโลหิตจางในเด็กนักเรียน - บริการยาเม็ดเสริมเหล็กในเด็กวัยเรียน 60 mg สัปดาห์ละครั้ง - การคัดกรองซีดน้อย - การได้รับยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก - เด็กมีภาวะซีด	ช่องว่าง - เครื่องชั่งน้ำหนัก/วัดส่วนสูงไม่ได้มาตรฐาน (เขียนโครงการงบประมาณ อปท.) แนวทางพัฒนา - เครื่องชั่งน้ำหนัก/วัดส่วนสูงไม่ได้มาตรฐาน ควรเขียนโครงการงบประมาณสนับสนุนจาก อปท.) - ควรมีการคืนข้อมูลภาวะโภชนาการให้เด็กและผู้ปกครองทราบ เพื่อแก้ปัญหาโภชนาการร่วมกัน	1. เด็กไม่ซีด 2. เด็กสูงดีส่วน 3. อาหารกลางวันคุณภาพ
3. วัยทำงาน - บริการวิตามินเหล็กและโฟลิกตามชุดสิทธิประโยชน์ทุกสิทธิการรักษา - โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ - เมนูสุขภาพ - Food4Health	ช่องว่าง - เครื่องมือ/Application ไม่พร้อมใช้งาน - ข้อมูลที่ใช้จาก HDC แต่ไม่เชื่อมกับระบบของเอกชน แนวทางพัฒนา - ทำข้อมูลซีดจากงานวิจัย เขตเมืองคืนข้อมูล/ปัญหาเนื่องจากสถานประกอบการเป็นไปตามความสมัครใจไม่สามารถบังคับ/สั่งการ โดยให้สิ่งสนับสนุน นำเสนอผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ	1. หญิงวัยเจริญพันธุ์และวัยทำงานไม่มีภาวะซีด 2. BMI ปกติ
4. สูงอายุ - สื่อส่งเสริมโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุและพระสงฆ์	ช่องว่าง - ขาดความรู้ด้านโภชนาการ แนวทางพัฒนา - ส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการในชมรมผู้สูงอายุ - จัดอบรมพลเมืองอาหารให้อบจ./สสจ	1. Care Giver/Care manager 2. ชมรมผู้สูงอายุ 3. คลินิกผู้สูงอายุในสถานบริการ

<p>กลุ่มที่ 3 Supportive Environment จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีภาวะโภชนาการดี (หัวข้อ Wellness Community)</p>		
<p>สิ่งที่มีอยู่</p>	<p>ช่องว่างและแนวทางพัฒนางาน</p>	<p>สิ่งที่คาดหวัง</p>
<p>1. เกณฑ์รับรองเมนูสุขภาพ 2. Platform Food4Health 3. ฐานข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการของอาหารไทย 4. คู่มือการดำเนินงานโรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ (Healthy Canteen) ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2567 5. ข้อปฏิบัติการกินอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย 6. โปรแกรมการรับรองเมนูสุขภาพผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) 7. มีคู่มือ/ มาตรฐานการเติมสารให้ความหวานในเครื่องดื่ม ที่เท่ากัน (เมนูหวานน้อยสั่งได้)</p>	<p>ช่องว่าง</p> <p>1. เมนูสุขภาพ ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 2. สถานที่ออกกำลังกายไม่เพียงพอและขาดความปลอดภัย</p> <p>แนวทางพัฒนางาน</p> <p>1. เพิ่มการเข้าถึงสร้างแรงจูงใจใช้ Platform Food4Health</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการได้รับการโฆษณาโปรโมทร้านอาหารที่มีเมนูสุขภาพ - ผู้บริโภค ได้รับส่วนลดการจากสั่งซื้อเมนูสุขภาพ (สะสมแต้ม) - จัดทำ/พัฒนาฐานข้อมูลด้านโภชนาการ เช่น อาหารประจำวัน อาหารพฤษภาคม เป็นต้น - จัดทำข้อปฏิบัติการกินอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทย ฉบับเข้าใจง่าย พร้อมเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ ให้คนเข้าใจเข้าถึง เช่น YouTube TikTok Facebook เป็นต้น - สร้างศูนย์ออกกำลังกายในชุมชน สำหรับประชาชนวัยทำงานและผู้สูงอายุ <p>2. สนับสนุนให้มีชุมชนต้นแบบด้านสุขภาพ (เมนูประจำวันเพื่อสุขภาพ)</p>	<p>1. มีเมนูสุขภาพในร้านอาหารทุกร้านในชุมชน 2. มีอาหารเพื่อสุขภาพที่ขายในราคาถูกลงตามท้องตลาด 3. มีร้านจำหน่ายผัก - ผลไม้ปลอดสารพิษในชุมชน 4. มีการพัฒนา Application จัดหาร้านอาหารเพื่อสุขภาพ 5. มีสถานที่ออกกำลังกาย/สวนสาธารณะ/สวนสุขภาพใกล้บ้าน 6. มีคู่มือ/ แนวทางการบริโภคอาหารที่เหมาะสมตามกลุ่มวัยสำหรับประชาชน ฉบับที่เข้าใจ 7. มีจำนวนโรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ (Healthy Canteen) ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2570 8. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมชมรม / สถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน 9. สนับสนุนให้เกิดร้านที่จำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพในชุมชน</p>

ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนงานส่งเสริมโภชนาการระดับพื้นที่ตามนโยบายกรมอนามัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
 กลุ่มที่ 4 Health Literacy สร้างสังคมรอบรู้ สุโภชนาการดีทุกช่วงวัย

สิ่งที่มีอยู่	ช่องว่างและแนวทางพัฒนา	สิ่งที่คาดหวัง
<p>1. มีเครื่องมือสื่อสารความรู้ด้านโภชนาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อองค์ความรู้ - FBDGs, ธงโภชนาการ - แบบประเมินพฤติกรรม การบริโภค - Application ของสำนัก โภชนาการ เช่น Line, Tiktok, Facebook เป็นต้น <p>2. มีกระบวนการดำเนินงานชัดเจน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แคมเปญในการรณรงค์ ส่งเสริมด้านโภชนาการต่าง ๆ เช่น หวานน้อยสั่งได้, ไอโอดีน, วันนมโลก, มหัศจรรย์ 1,000 วันแรก - ภาพลักษณ์องค์กร, ความน่าเชื่อถือ 	<p>ช่องว่าง</p> <p>1. ประชาชนเข้าถึงได้น้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไม่ถึงสื่อต่าง ๆ ของสำนัก โภชนาการ เช่น เช่น Line, Tiktok, Facebook - ข้อมูลที่สื่อสารไม่ได้อยู่ในประเด็นที่สนใจ - การสื่อสารทางเดียว - ไม่ friendly user (เครื่องมือสื่อ) <p>2. สื่อออกช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตอบโต้ข้อมูลไม่ทันต่อสถานการณ์ <p>แนวทางพัฒนา</p> <p>1. นำเสนอสื่อด้านโภชนาการเชิงรุก ตามกระแสสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค้นหา หาข้อมูล ความสนใจ ความต้องการของประชาชนในแต่ละกลุ่มวัย <p>2. กระบวนการติดตามประเมินผล และพัฒนาสื่อรูปแบบต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับแนวทางการดำเนินงานให้มีระยะเวลาในการทบทวน ติดตาม ประเมินผลมากขึ้น - เปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและสอบถามข้อมูลได้ - ค้นหาได้เป็นที่แรก เช่น ค้นหาใน google 	<p>1. ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีความรอบรู้ด้าน โภชนาการ</p> <p>2. ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ด้านโภชนาการ</p> <p>3. การมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมี Health Literacy</p>

6. การสร้างสรรค์เนื้อหาโฆษณาการเพื่อสื่อสารบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม

- เนื้อหา TikTok ต้องมีความประทับใจและเกิดการมีส่วนร่วม การทำให้เกิดความประทับใจ เนื้อหาต้องปัง มีตัวตนชัดเจน ไวทันกระแส หิวแสงเสมอ ความสม่ำเสมอในการสื่อสาร และกลยุทธ์สื่อ
- หัวใจสำคัญของการทำ content ควรให้ความบันเทิง ให้สนุก ให้ความสุข ให้แง่คิดและแรงบันดาลใจ

การฝึกปฏิบัติให้เป็น TIKTOKKER

1. สร้างตัวตนให้เป็นเอกลักษณ์ จดจำได้ใน 3 วินาที
2. รู้ว่ากลุ่มเป้าหมายชอบอะไร เสพอะไร
3. คิดประเด็นคอนเทนต์ให้ชัดเจน คม แต่ง่าย
4. เสียงพากย์ มีความน่าสนใจและน่าฟัง
5. เลือกเพลงให้เหมาะกับคอนเทนต์ และกระแส
6. สร้างลูกเล่นในคลิปด้วยเอฟเฟคใหม่ๆ
7. ตามเทรนด์ให้ทัน ร่วม challenge ที่เป็นไวรัล
8. ติด # เพื่อค้นหา ไม่เกิน 3 แฮทแทค
9. แชร์ผ่าน Social Media อื่นๆ

7. การดำเนินงานต่อไป (Next Steps)

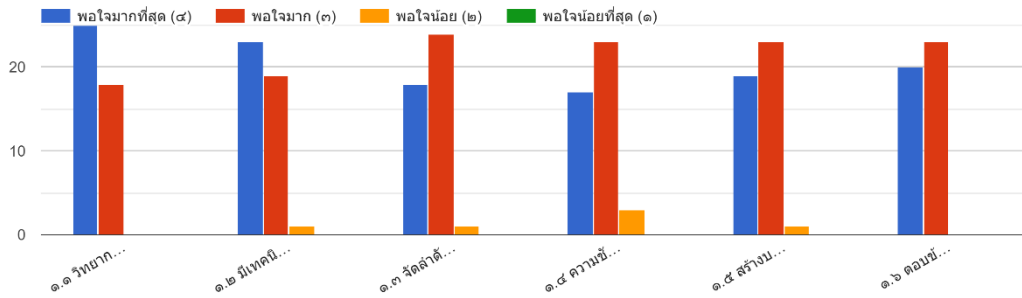
- คาดหวังสิ่งใด วางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้ให้เกิดผลตามที่หวัง
- เป้าหมายมีไว้พุ่งชน ประชาชนมีไว้พุ่งเป้า
- ค้นหาและเพิ่มความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้ให้มากขึ้น
- สื่อสารให้โดนใจกลุ่มเป้าหมาย ประเมินผลและใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อพัฒนางาน
- รู้เท่าทันเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมดีๆ จากดิจิทัล
- ค้นหาเงินสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกมาสนับสนุนการขับเคลื่อนงานโฆษณาการ

ผลการตอบแบบประเมินความพึงพอใจในการประชุม

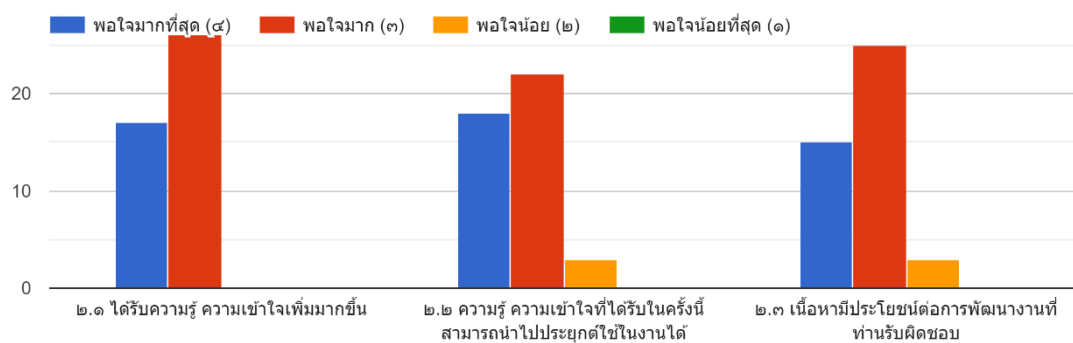
ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 43 คน บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย นักโภชนาการ นักวิชาการสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ เจ้าหน้าที่งานพัสดุ เจ้าหน้าที่งานธุรการ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ นักพัฒนาตัวรับอาหาร นิตกร และผู้ประสานงานโครงการ

1. ความพึงพอใจต่อการจัดประชุม

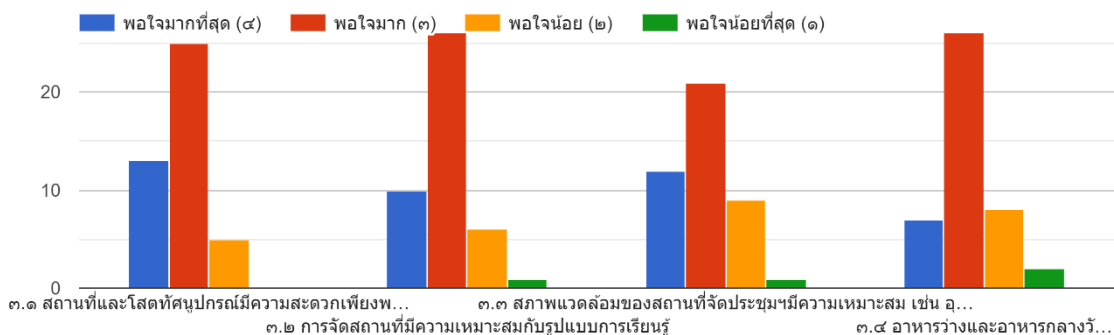
1.1 ด้านวิทยากร (ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจระดับมาก ในด้านจัดลำดับเนื้อหาเหมาะสม ความชัดเจนของเนื้อหา/เอกสารประกอบการบรรยาย การสร้างบรรยากาศ จูงใจให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการประชุม และตอบข้อซักถาม ข้อสงสัยของผู้เข้าร่วมประชุมได้อย่างครบถ้วน เป็นที่เข้าใจ)

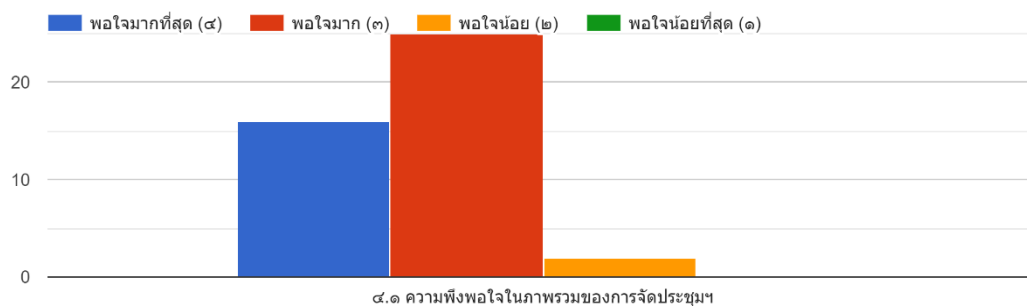
1.2 ด้านเนื้อหา (ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจระดับมากในทุกด้าน ดังนี้ ในด้านได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับในครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานได้ และเนื้อหาไม่ประโยชน์ต่อการพัฒนางานที่ท่านรับผิดชอบ)

1.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจระดับมากในทุกด้าน สถานที่และโสตทัศนูปกรณ์มีความสะดวกเพียงพอต่อการจัดประชุมฯ การจัดสถานที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของสถานที่จัดประชุมฯมีความเหมาะสม เช่น อุณหภูมิ แสงสว่าง ระดับเสียง เป็นต้น อาหารว่างและอาหารกลางวัน มีความเหมาะสม)

1.4 ความพึงพอใจโดยรวมในการจัดประชุม (ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจระดับมาก)

ข้อเสนอแนะอื่น

- อยากให้จัดการประชุมชี้แจงงานการดำเนินงานโภชนาการทุกปี และเพิ่มจำนวนคนผู้ดูแลงานโภชนาการ ทุกกลุ่มวัยจากศูนย์อนามัย จะได้มาร่วมงานมากขึ้น
- การบูรณาการประสานแผนกับหน่วยงานภายในและภายนอกกรมอนามัย ควรให้ความสำคัญ
- ขอให้แจ้งการประชุมล่วงหน้าหลายเดือน เพื่อให้ศูนย์อนามัยมาครบทุกหน่วยงาน ขอขอบคุณสำหรับกิจกรรมดีๆ ขอขอบคุณทีมงานทุกคน จัดได้ดีมากๆ
- อยากให้จัดอบรมการใช้เทคโนโลยีบ่อยๆ เพื่อให้บุคลากรได้ทำคลิป แล้วเอาไปลงช่อง ติดแฮชแทค #แบบบูมๆ ส่งในช่องทางโซเชียลต่างๆ ทำแบบให้บูมเรื่องโภชนาการ